Lausuntopyyntö Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 OAS luonnos

Kunnanhallitus 26.10.2026 § 130 Julkinen
315/10.02.00/2026

Valmistelija

Vt. kunnanjohtaja Aki Jäppinen

Asian tausta

Pohjois-Karjalan maakuntahallitus on päättänyt kokouksessaan 31.8.2026 (§ 105) käynnistää Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2045 laatimisen. Maakuntakaavan tarkoituksena on päivittää Pohjois-Karjalan nykyiset useat voimassa olevat maakuntakaavat ajan tasalle yhteen maakuntakaavapakettiin. Maakuntakaavassa tullaan käsittelemään kaikki keskeiset maankäyttökysymykset ja siinä tullaan huomioimaan lähtökohtaisesti uudistuvan alueidenkäyttölain vaatimukset. Maakuntakaava käsittää koko Pohjois-Karjalan maakunnan alueen eli kaikki 13 kuntaa.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) luonnos sekä siihen liittyvä Lähtökohdat ja alustavat tavoitteet -asiakirja on valmistunut. OAS sisältää maakunnan suunnittelun lähtökohtia sekä alustavan esityksen maakuntakaavan sisällöstä, kaavatyön organisoimisesta, osallistumismenettelyistä ja vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä Lähtökohdat ja alustavat tavoitteet -asiakirjaan voi tutustua Pohjois-Karjalan maakuntaliiton internetsivuilla osoitteessa www.pohjois-karjala.fi/maakuntakaava-2045.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto pyytää lausuntoja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä siihen liittyvästä lähtökohdat ja alustavat tavoitteet -asiakirjasta.

Juuan kunnan lausunto

Maakuntakaavan päivittäminen on tarpeellista oletettavasti vuoden 2027 alussa voimaan tulevan uuden alueidenkäyttölain tuomien muutosten myötä. Ehdotettujen muutosten myötä maakuntakaava muuttuu oikeusvaikutuksiltaan strategisemmaksi, jolloin osa maakuntakaavassa olevista aiheista tulee jatkossa kuntien yleiskaavoituksessa ratkaistavaksi.

Maakunnan suunnittelussa uudet valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet täsmennetään maakunnallisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi ja sovitetaan yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa, mikä selkeyttää näiden vaikutusta tarkemmassa kaavasuunnittelussa.

Maakunnallinen ohjelmatyö ja keskeiset selvitykset 4,5 esittää myös Juuan kunnan kannalta oleellisia teemoja (Kilpailukykyinen elinkeinoelämä, Ilmastokestävyys ja uudet energiaratkaisut, Uudistuva väestörakenne, Kestävä aluerakenne ja saavutettavuus – maankäyttö, asuminen palvelut ja liikenne ja Pohjois-Karjalan muuttunut geopoliittinen asema) sekä teemakohtaisia alaohjelmia ja strategioiden laadintaa.

Maakuntakaavan tavoitteet ovat puollettavissa – alueidenkäyttölain höllentävä ohjausvaikutus huomioiden. Kaavassa tulisi siten esittää mahdollisimman selkeästi, mitä ovat yksiselitteisiä ja/tai sitovia määräyksiä

ja mitkä yleisemmällä tasolla strategisesti ohjaavia tai tulkittavia/sovellettavia ohjeita tai muita seikkoja.

Alustavat tavoitteet liite avaa tarkemmin maakuntakaavan päätavoitteita ja muita yleisiä tavoitteita laadittavine selvityksineen (3.1 Aluerakenteen kehittäminen mm. kauppapaikkaselvitys ja puhtaan teollisuuden keskittymät, 3.2 maakunnallinen laajasti käsitelty liikenneverkko, 3.3 Luontoarvot, 3.4. luonnonvarat, 3.5 kulttuuriympäristöt ja luonnonvarat, 3.6 virkistys- ja matkailu, 3.7 erityistoimintojen alueet ja 3.8 Energiainfra.

”3.3. Luonnonsuojelu ja arvokkaat luontoalueet

Maakuntakaavan tavoitteet luonnonsuojelulle ja arvokkaille luontoalueille:

• Luonnonsuojeluverkosto päivitetään eri lähteistä ajan tasalle ja ennakoimaan lähitulevaisuutta huomioiden suojelun realistiset toteuttamismahdollisuudet
• Arvokkaat luontoalueet tuovat alueidenkäytön tietoon maakunnan arvokkaat pienvedet ja saimaannorpan keskeiset pesimäalueet
• Luonnon monimuotoisuuden ydinalueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys selvitetään ja huomioidaan kaavassa

Selvitystarve
Ajantasaistetaan luonnonsuojelualueiden tilannekuva ottamatta kuitenkaan esille määräaikaisiksi päätettyjä luonnonsuojelualueita. Luonnonsuojelua pyritään ennakoimaan esittämällä mukaan selvityksiin ja asiantuntija-arvioihin perustuen myös vielä perustamattomia suojelualueita. Toisaalta nykyisen kaavan esittämistä SL-alueista poistetaan kaikki ne kohteet, jotka ovat suojelematta tai joilla ei ole lähitulevaisuudessa edellytyksiä tulla suojelluiksi. Tätä ajantasaistustyötä tehdään yhteistyössä Itä-Suomen elinvoimakeskuksen ja Lupa- ja valvontaviraston kanssa.

• Päivitetään luonnonsuojelualueverkosto uusien kohteiden osalta valtakunnallisten rekisterien mukaan ajan tasalle
• Tarkastetaan kaavassa aiemmin suojeltaviksi esitettyjen alueiden toteutuminen. Karsitaan suojelualueiden esitykset, jotka eivät ole toteutuneet tai joiden toteutuminen on epätodennäköistä.
• Suojelualueverkostoa täydennetään uusilla kohteilla, joiden suojelun valtion ympäristöhallinto on priorisoinut korkealle.
• Huomioidaan kaavassa Metsähallituksen Luontopalveluiden valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut alueet, joille ei vielä ole perustettu suojelualuetta
• Tarkastetaan, ovatko arvokkaiden luontoalueiden (alu) merkinnät ajan tasalla erityisesti saimaannorpan pesimäalueiden osalta.
• Laaditaan selvitys maakunnan luonnon monimuotoisuuden ydinalueista ja niiden välisistä yhteyksistä ennakoiden esittämistä joko maakuntakaavassa tai kaavan taustaselvityksenä.”

Kohta 3.3. Luonnonsuojelu ja arvokkaat luontoalueet, Juuan kunta lausuu seuraavaa:

Juuan kunta pitää tärkeänä, että maakuntakaavan valmistelussa huomioidaan maakunnan luontoarvot. Samalla kaavaratkaisujen tulee mahdollistaa alueiden kestävä käyttö ja elinkeinojen harjoittaminen sekä turvata maanomistajien tasapuolinen kohtelu.

Juuan Tahkovaaran alueen osalta kunta toteaa, että tällä hetkellä ei ole perusteita esittää voimassa olevia suojelualueita laajempia suojeluvarauksia maakuntakaavaan. Tahkovaaran alueelle on kunnan toimesta alustavasti kaavailtu kansallispuiston tai muun retkeilyä ja luontomatkailua palvelevan kokonaisuuden perustamista ja kehittämistä. Kunnan näkemyksen mukaan mahdollisia uusia suojelutarpeita tulee arvioida vasta siinä vaiheessa, kun alueeseen liittyvät hankkeet tai muut konkreettiset toimenpiteet etenevät valmistelusta toteutukseen ja niiden vaikutukset ovat tarkemmin arvioitavissa.

Kunta korostaa, ettei maakuntakaavatyöllä tule tarpeettomasti rajoittaa alueella toimivien yritysten ja maanomistajien normaaleja toimintaedellytyksiä. Erityisesti metsätalouden ja muun elinkeinotoiminnan harjoittaminen tulee voida turvata niillä alueilla, joille ei ole osoitettu voimassa olevia suojeluvarauksia. Luonnonarvojen turvaaminen ja elinkeinotoiminnan tarpeet tulee sovittaa yhteen tasapainoisella tavalla.

Energiasta alustavat tavoitteet liitteessä todetaan seuraavaa:

”*3.8. Energiainfra*

Tavoitteet
Energiahuolto eli keskeiset olemassa ja uudet sähkölinjat (110 kV ja 400 kV) sekä energiantuotantoalueet (isoimmat vesivoimalaitokset, tuulivoima-alueet) ja muuntamot, on käsitelty vuonna 2025 hyväksytyssä maakuntakaava 2040, 2.vaiheessa, joten se on pitkälti ajan
tasalla vaikkakin teemaan kohdistui kolme erillistä valitusta, jotka ovat hallinto-oikeuden käsittelyssä. Kaavatyössä huomioidaan kuitenkin myös energiateema, mikäli mahdollisia muutostarpeita ilmenee kaavaprosessin aikana. Tällaisia muutostarpeita voi olla esimerkiksi sähkönsiirron osalta, johon voi nousta yksittäisiä muutostarpeita energiamurrokseen liittyen.
Lisäksi maakuntaliitto on esittänyt maakuntaan tuulivoiman kokeilualuetta, mikä ei suoranaisesti vaikuta maakuntakaavamerkintöihin, mutta voi aiheuttaa yksittäisiä muutoksia esimerkiksi sähkönsiirtoon.

Maakuntakaavan tavoitteet energiainfralle:
• Ohjataan nykyisen maakuntakaavan mukaisesti maakunta 400 kV:n sähköverkon piiriin ja varaudutaan sen tuomiin muutoksiin ja mahdollisuuksiin maankäytön suunnittelussa yhdessä kuntien kanssa
• Osoitetaan uudet sähkönsiirron yhteydet (400 kV ja 110 kV) ja päivitetään sähkönsiirron voimassa olevat yhteystarpeet ohjeellisina yhteyksinä
• Mahdollistetaan maakunnallisesti merkittävien tuulivoimatuotannon alueiden eteneminen yleiskaavoitukseen ja toteutukseen

Selvitystarve
• Sähkönsiirron reittisuunnitelmien tarve:
- 400 kV:n sähkölinjan päivitys Imatralta Joensuuhun sekä Joensuusta Pielisen Karjalan kautta Kainuun suuntaan uutena yhteytenä
- 110 kV:n sähkölinjoissa useita tarpeita ei puolilla maakuntaa
• Sähkönsiirron ajankohtaiset tarpeet sekä yhteystarpeiden esittäminen ohjeellisina siltä osin, kuin sähköyhtiöiden reittiselvitykset valmistuvat
• Tuulivoiman kokeilualuekysymys: Maakuntaliitto tehnyt esityksen kokeilualueesta puolustusministeriöön. Maakuntakaavassa varaudutaan esityksestä mahdollisesti aiheutuvaan maakuntakaavalliseen käsittelyyn, mikäli tarpeita kaavaprosessin aikana ilmenee.”

Kohta 3.8. Energiainfra, tavoitteet, Juuan kunta lausuu seuraavaa:

Maakuntakaavan yhtenä keskeisenä tavoitteena tulee olla ohjaamassa maakunta mukaan 400 kV:n sähköverkon piiriin ja varautua sen tuomiin muutoksiin ja mahdollisuuksiin maankäytön suunnittelussa yhdessä kuntien kanssa. Sekä osoittaa uudet sähkönsiirron yhteydet (400 kV ja 110 kV) ja päivittää sähkönsiirron voimassa olevat yhteystarpeet ohjeellisina yhteyksinä.

Kohta 3.8. Energiainfra, Selvitystarve, Juuan kunta lausuu seuraavaa:

Sähkönsiirron reittisuunnitelmien tarvetta arvioitaessa tulisi huomioida mm. tuulivoiman kokeilualue sekä Pielisen Karjalassa jo etenemässä olevat tuulipuistohankkeet ja niiden sijainti.

Esittelijä

Vt. kunnanjohtaja Jäppinen Aki

Päätösehdotus

Juuan kunta antaa maakuntakaavasta 2045 edellä esitetyn lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.